

Adaptacja dziecka do przedszkola

Przyczyny trudności adaptacyjnych:

- zmiana środowiska dziecka
- zmiana pozycji dziecka (zwłaszcza jedynaków)
- zmiana stylu, systemu wychowawczego
- możliwości rozwojowe dzieci w wieku przedszkolnym:
 - możliwości poznawcze (spostrzeganie, mowa, uwaga)
 - emocje (przewaga pobudzania nad hamowaniem)
 - inny wymiar orientacji w przestrzeni
 - brak należytego poczucia czasu
 - brak orientacji społecznej (dzieci nie rozumieją dlaczego muszą zacząć chodzić do przedszkola, często odczuwają pójście do przedszkola jako wielką krzywdę)

Przejawy trudności adaptacyjnych:

- płacz
- zaburzenia wegetatywne (np. zaburzenia łaknienia, snu, wtórne moczenie się)
- blokady emocjonalne – powodują, że dziecko izoluje się zupełnie od otoczenia

G. Sochaczewska (1982, 1985) badała adaptację dzieci do przedszkola. **Badania wykazały, że:**

- nie ma wyraźnego związku między przystosowaniem się dziecka do przedszkola, a jego wiekiem (5,6-latek idąc pierwszy raz do przedszkola może podobnie rozpaczać jak trzylatek)
- dziewczynki lepiej przystosowują się do przedszkola niż chłopcy
- istnieje związek między przystosowaniem się dziecka, a dotychczasowym przebiegiem jego rozwoju (prawidłowy rozwój, brak komplikacji przy porodzie = lepsza adaptacja)
- brak wyraźnego związku między poziomem rozwoju umysłowego dzieci, a ich przystosowaniem się do przedszkola
- warunki bytowe, status społeczny, formalna struktura rodziny nie przesądzają o przystosowaniu się do przedszkola
- system wychowawczy, środowisko poprzedzające przedszkole (rodzina, żłobek, opiekunka), nabywanie pozytywnych i negatywnych doświadczeń mają wpływ na przystosowanie
- wpływ na przystosowanie ma także środowisko przedszkolne (system wychowawczy przedszkola, liczba dzieci, warunki materialne)

Jeśli chcesz by Twoje dziecko gotowe wkroczyło w przedszkolny świat, przyjrzyj mu się uważnie i zastanów się czy:

- mówi tak, że obcy człowiek będzie mógł go zrozumieć, a może wyręczasz dziecko w mówieniu, zgadując jego potrzeby, zasypując je potokiem słów, oczekując tylko kiwnięcia głową?
- umie zapytać lub poprosić o coś, a może swoje prośby manifestuje specyficznym zachowaniem (np. obrażaniem się, płaczem, rzucaniem zabawkami)? czy Twoje dziecko bez obaw i lęku nawiązuje kontakt z nowo poznaną osobą, której Ty okazujesz zaufanie, czy też jest tak bardzo nieśmiałe, że pozostawienie go z inną osobą powoduje dziwne, budzące niepokój reakcje?
- potrafi samodzielnie umyć ręce i buzię, a może wyręczasz go w tych prostych czynnościach higienicznych?
- samodzielnie korzysta z toalety; czy potrafi zgłosić potrzeby fizjologiczne, a może dotychczas nie pozbyliście się pieluch, dziecko nie potrafi sygnalizować swoich potrzeb?
- potrafi się rozebrać i ubrać (oczywiście mówimy tu o zakładaniu kapci, zdejmowaniu, zakładaniu bluzki bez guzików, spodni, włożeniu piżamki), a może wyręczasz swoje „malutkie” dziecko

i ubierasz je „od stóp do głów” nie dając mu żadnej szansy?

- samodzielnie je, potrafi powiedzieć że coś mu nie smakuje, prosi o dokładkę; czy umie pić z kubka czy tylko z butelki lub „kubka niekapka”?; czy potrafi gryźć, czy też rozdrabniaz mu wszelkie potrawy, a dodatkowo karmisz dziecko zabawiając je przy jedzeniu lub w czasie posiłków odwracasz jego uwagę włączając telewizor, dvd?
- odpoczywa po obiedzie? nie musi to być sen, jednak zaleca się ok. godzinny odpoczynek, który może być połączony ze słuchaniem kołysanek, bajek, muzyki relaksacyjnej; dzieci przyzwyczajone do leżakowania w domu nie mają kłopotów i awersji do leżakowania w przedszkolu;
- potrafi bawić się samo, czy ani przez moment nie pozwala osobie dorosłej odejść od siebie? czy cały czas musisz zabawiać dziecko czy też dajesz mu możliwość rozwijania wyobraźni i odtwarzania poznanych sytuacji?
- potrafi bawić się w towarzystwie drugiego dziecka, nie atakuje go, nie zabiera mu zabawek?
- czy rozumie proste polecenia i potrafi je wykonać?
- ma wystarczająco rozwiniętą koordynację ruchową – potrafi chodzić po schodach, wspiąć się na drabinkę, nie spada z huśtawki?
- ma kredki, kartki, może rysować? a może uważasz, że jest jeszcze na to za małe? może rysujesz za niego, bo przecież ono nie potrafi?
- zostawało już kiedyś z kimś innym choć na kilka godzin? przyzwyczajaj dziecko do rozłąki; zostawiaj na krótki potem dłuższy czas dziecko z opiekunką, sąsiadką, babcią (za każdym razem informuj dziecko, że wychodzisz i kiedy wrócisz np. po obiedzie, po bajce itp.; nie zapomnij się z dzieckiem pożegnać; zawsze dotrzymuj obietnicy, bądź słowny)
- nastawiasz dziecko pozytywnie do przedszkola? opowiadasz mu co będzie robiło w przedszkolu: że pozna nowe dzieci, nauczy się piosenek, zabaw; a może straszysz dziecko przedszkolem? opowieści o przedszkolu powinny odpowiadać rzeczywistości.

Życzymy wszystkim rodzicom, by ich dziecko gotowe wkroczyło w przedszkolny świat, szybko przystosowało się do nowego środowiska, aby pójście do przedszkola było dla niego początkiem nowej, ciekawej i radosnej przygody.

Opracowała Aleksandra Mika

Literatura:

- 1) Rzadkiewicz M. *Mamo, tato! idę do przedszkola*. WSiP, W-wa 2006
- 2) Gruszczyk – Koleczyńska E., Zielińska E.: *Wspomaganie rozwoju umysłowego trzylatków i dzieci starszych wolniej rozwijających się*. WSiP, Warszawa 2000
- 3) Sochaczewska G.: *Czynniki warunkujące przystosowanie dziecka do przedszkola*, w: red. Wilgocka – Okoń B.: *Rozwój i wychowanie dzieci w wieku przedszkolnym*, Studia pedagogiczne XLVIII, 1985
- 4) Żebrowska M. red.: *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, PWN Warszawa 1986
- 5) Przetacznik – Gierowska M., Makiełło- Jarża G. *Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego*, WSiP, Warszawa 1985